

وَ لَقَدْ اسْتُهِزِّيَ بِرُسُلٍ مِنْ قَبْلِكَ فَأَمَلَيْتُ لِلَّذِينَ
 كَفَرُوا ثُمَّ أَخَذْتُهُمْ فَكَيْفَ كَانَ عِقَابِ (32) أَفَمَنْ
 هُوَ قَائِمٌ عَلَى كُلِّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ وَ جَعَلُوا لِلَّهِ
 شُرَكَاءَ قُلْ سَمُّوهُمْ أَمْ تُنَبِّئُونَهُ بِمَا لَا يَعْلَمُ فِي
 الْأَرْضِ أَمْ بِظَاهِرٍ مِنَ الْقَوْلِ بَلْ زُيِّنَ لِلَّذِينَ كَفَرُوا
 مَكْرُهُمْ وَ صُدُّوا عَنِ السَّبِيلِ وَ مَنْ يَضِلِّ اللَّهُ فَمَا
 لَهُ مِنْ هَادٍ (33) لَهُمْ عَذَابٌ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَ
 لَعَذَابُ الْآخِرَةِ أَشَقُّ وَ مَا لَهُمْ مِنَ اللَّهِ مِنْ وَاقٍ
 (34) مَثَلُ الْجَنَّةِ الَّتِي وُعدَ الْمُتَّقُونَ تَجْرِي مِنْ
 تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ أُكُلُهَا دَائِمٌ وَ ظِلُّهَا تِلْكَ عُقْبَى
 الَّذِينَ اتَّقَوْا وَ عُقْبَى الْكَافِرِينَ النَّارُ (35) وَ الَّذِينَ
 آتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ يَفْرَحُونَ بِمَا أُنْزِلَ إِلَيْكَ وَ مِنْ

~~~~~
 الْأَحْزَابِ مَنْ يُنْكِرُ بَعْضَهُ قُلْ إِنَّمَا أُمِرْتُ أَنْ أَعْبُدَ

اللَّهِ وَ لَا أُشْرِكُ بِهِ إِلَيْهِ أَدْعُو وَ إِلَيْهِ مَابِ (36) وَ

كَذَلِكَ أَنْزَلْنَاهُ حُكْمًا عَرَبِيًّا وَ لَئِنْ اتَّبَعْتَ أَهْوَاءَهُمْ

بَعْدَ مَا جَاءَكَ مِنَ الْعِلْمِ مَا لَكَ مِنَ اللَّهِ مِنْ وَلِيٍّ وَ

لَا وَاقٍ (37)

Mocked were (many) messengers before thee: but I granted respite to the unbelievers, and finally I punished them: Then how (terrible) was my requital! Is then He who standeth over every soul (and knoweth) all that it doth, (like any others)? And yet they ascribe partners to Allah. Say: But name them! Is it that ye will inform Him of something he knoweth not on earth, or is it (just) a show of words?" Nay! To those who believe not, their devising seems pleasing, but they are kept back (thereby) from the path. And those whom Allah leaves to stray, no one can guide. For them is a penalty in the life of this world, but harder, truly, is the penalty of the hereafter: and defender have they none against Allah. The parable of the garden which the righteous are promised! - Beneath it flow rivers: perpetual is the fruits thereof and the shade therein: such is the end of the righteous; and the end of unbelievers is the fire. Those to whom We have given the book rejoice at what hath been revealed unto thee: but there are among the clans those who reject a part thereof. Say: "I am

commanded to worship Allah, and not to join partners with Him. Unto Him do I call, and unto Him is my return." Thus have We revealed it to be a judgment of authority in Arabic. Wert thou to follow their (vain) desires after the knowledge which hath reached thee, then wouldst thou find neither protector nor defender against Allah.

تم سے پہلے بھی بہت سے رسولوں کا مذاق اڑایا جا چکا ہے۔ مگر میں نے ہمیشہ
منکرین کو ڈھیل دی اور آخر کار ان کو پکڑ لیا، پھر دیکھ لو کہ میری سزا کیسی
سخت تھی۔ پھر کیا وہ جو ایک ایک تنفس کی کمائی پر نظر رکھتا ہے (اُس کے
مقابلے میں یہ جسارتیں کی جا رہی ہیں کہ) لوگوں نے اُس کے کچھ شریک
ٹھہرا رکھے ہیں؟ اے نبیؐ، ان سے کہو (اگر واقعی وہ خدا کے اپنے بنائے ہوئے
شریک ہیں تو) ذرا اُن کے نام لو کہ وہ کون ہیں؟ کیا تم اللہ کو ایک نئی بات کی
خبر دے رہے ہو جسے وہ اپنی زمین میں نہیں جانتا یا تم لوگ بس یو نہی جو منہ
میں آتا ہے کہہ ڈالتے ہو؟ حقیقت یہ ہے کہ جن لوگوں نے دعوت حق کو
ماننے سے انکار کیا ہے ان کے لیے اُن کی مکاریاں خوشنما بنا دی گئی ہیں اور وہ
راہ راست سے روک دیے گئے ہیں، پھر جس کو اللہ گمراہی میں پھینک دے
اُسے کوئی راہ دکھانے والا نہیں ہے۔ ایسے لوگوں کے لیے دنیا کی زندگی ہی

میں عذاب ہے، اور آخرت کا عذاب اُس سے بھی زیادہ سخت ہے۔ کوئی ایسا نہیں جو انہیں خدا سے بچانے والا ہو۔ خدا ترس انسانوں کے لیے جس جنت کا وعدہ کیا گیا ہے اس کی شان یہ ہے کہ اس کے نیچے نہریں بہہ رہی ہیں، اس کے پھل دائمی ہیں اور اس کا سایہ لازوال۔ یہ انجام ہے متقی لوگوں کا۔ اور منکرین حق کا انجام یہ ہے کہ ان کے لیے دوزخ کی آگ ہے۔ اے نبیؐ، جن لوگوں کو ہم نے پہلے کتاب دی تھی وہ اس کتاب سے جو ہم نے تم پر نازل کی ہے، خوش ہیں اور مختلف گروہوں میں کچھ لوگ ایسے بھی ہیں جو اس کی بعض باتوں کو نہیں مانتے۔ تم صاف کہہ دو کہ "مجھے تو صرف اللہ کی بندگی کا حکم دیا گیا ہے اور اس سے منع کیا گیا ہے کہ کسی کو اس کے ساتھ شریک ٹھہراؤں، لہذا میں اسی کی طرف دعوت دیتا ہوں اور اسی کی طرف میرا رجوع ہے۔" اسی ہدایت کے ساتھ ہم نے یہ فرمان عربی تم پر نازل کیا ہے۔ اب اگر تم نے اس علم کے باوجود جو تمہارے پاس آچکا ہے لوگوں کی

خواہشات کی پیروی کی تو اللہ کے مقابلے میں نہ کوئی تمہارا حامی و مددگار ہے
اور نہ کوئی اس کی پکڑ سے تم کو بچا سکتا ہے۔

تुमसे पहले भी बहुत-से रसूलों का मज़ाक उड़ाया जा चुका है, मगर मैंने हमेशा मुनकिरिन को ढील दी और आखिरकार उनको पकड़ लिया, फिर देख लो कि मेरी सज़ा कैसी सख्त थी | फिर क्या वह जो एक-एक मुतनफ़िस की कमाई पर नज़र रखता है (उसके मुक़ाबले में ये ज़सਾਰतें की जा रही हैं कि) लोगों ने उसके कुछ शरीक ठहरा रखे हैं? ऐ नबी, इनसे कहो (अगर वाक़ई वे खुदा के अपने बनाए हुए शरीक हैं तो) ज़रा उनके नाम लो कि वे कौन हैं?— क्या तुम अल्लाह को एक नई बात की ख़बर दे रहे हो जिसे वह अपनी ज़मीन में नहीं जानता? या तुम लोग बस यूँ ही जो मुँह में आता है कह डालते हो? हकीक़त यह है कि जिन लोगों ने दावते-हक़ को मानने से इनकार किया है उनके लिए उनकी मक्कारियाँ खुशनुमा बना दी गई हैं और वे राहे-रास्त से रोक दिए गए हैं, फिर जिसको अल्लाह गुमराही में फेंक दे उसे कोई राह दिखानेवाला नहीं है | ऐसे लोगों के लिए दुनिया की ज़िन्दगी ही में अज़ाब है, और आखिरत का अज़ाब उससे भी ज़्यादा सख्त है | कोई ऐसा नहीं जो उन्हें खुदा से बचानेवाला हो | खुदातरस इनसानों के लिए जिस जन्नत का वादा किया गया है | उसकी शान यह है कि उसके नीचे नहरें बह रही हैं, उसके फल दायमी हैं और उसका साया लाज़वाल | यह अंजाम है मुत्तकी लोगों का | और मुनकिरीने-हक़ का अंजाम यह है कि उनके लिए दोज़ख की आग है |

ऐ नबी, जिन लोगों को हमने पहले किताब दी थी वे इस किताब से, जो हमने तुमपर नाज़िल की है, खुश हैं और मुख्तलिफ़ ग़रोहों में कुछ लोग ऐसे भी हैं जो इसकी बाज़ बातों को नहीं मानते । तुम साफ़ कह दो कि “मुझे तो सिर्फ़ अल्लाह की बन्दगी का हुक्म दिया गया है और इससे माना किया गया है कि किसी को उसके साथ शरीक ठहराऊँ, लिहाज़ा मैं उसी की तरफ़ दावत देता हूँ और उसी की तरफ़ मेरा रुजूअ है ।” इसी हिदायत के साथ हमने यह फ़रमाने-अरबी तुमपर नाज़िल किया है । अब अगर तुमने इस इल्म के बावजूद जो तुम्हारे पास आ चुका है, लोगों की खाहिशात की पैरवी की तो अल्लाह के मुक़ाबले में न कोई तुम्हारा हामी व मददगार है और न कोई उसकी पकड़ से तुमको बचा सकता है ।